

Hrisztalina Hrisztova-Gotthardt

Filozofski fakultet
Sveučilište u Pečuhu
Pečuh

Anna T. Litovkina: *Once upon a Proverb: Old and New Tales Shaped by Proverbs*. Szekszárd, 2004, 108 p.

„Bila jednom davno jedna poslovica: stare i nove bajke obojane poslovicama” Na ovaj je način autorica Anna Tothne Litovkina prevela naslov svoje knjige s engleskog jezika za potrebe književne večeri- predstavljanja knjige. Ovo aludiranje na čarobnost svijeta bajki nije samo puka igra riječi ili prazno obećanje. Na prvi pogled knjiga plijeni pozornost čitatelja, jer na prednjim i stražnjim koricama, kao i u samoj knjizi pogled plijene ilustracije u boji usko vezane za sadržaj, a koje su priredile dvije darovite djevojke - desetogodišnja učenica iz Moskve, Anastazija Sidjakova i dvanaestogodišnja učenica iz Budimpešte, Júlia Fedoszov. Nakon što se knjiga prolista, ne može se ne zamijetiti uspješno tipografsko rješenje - inicijali i zaglavlja djelo su Anne Litovkine i Krisztiána Kányia.

Kao što jedna poslovica, koja se pojavljuje i u samoj knjizi kaže: *You can't judge a book by its cover*, vrijeme je da se pozabavimo ovim književnim djelom i posvetimo pozornost njegovom sadržaju. Knjiga se sastoji od tri glavna dijela. Na uvodnim stranicama (str. 7-16) Anna Litovkina – svjetski priznata istraživačica poslovica, autorica još dviju knjiga s ovom tematikom te sveučilišna profesorica - daje uvid u neka važna pitanja (stavljajući poseban naglasak na američke poslovice). Autorica isto tako navodi i nekoliko razloga koji obrazlažu važnost poslovica u podučavanju engleskog jezika. Poslovice i idiomi temeljne su sastavnice kulturalnog nasljeđa neke nacije, te iz toga razloga njihovo nepoznavanje stvara komunikacijska ograničenja prilikom razgovornog procesa (komunikacijskog akta) dvaju sugovornika. Nadalje, govornik čiji ciljni jezik nije materinski, nije u stanju razumjeti moderne, izmijenjene “antiposlovice” koje se sve češće pojavljuju u obliku reklamnih poruka, u stripovima, karikaturama i svim ostalim medijima. Anna Litovkina zastupa hipotezu, prema kojoj pedagozi koji podučavaju strani jezik rijetko i nesustavno integriraju poslovice u svoje nastavne sate. Hipotezu je dokazala jednostavnim postupkom. Kada je zamolila studente četvrte, odnosno pete godine anglistike da napišu šest američkih ili engleskih poslovica, više od polovice ispitanika nije uspjelo ispuniti zadatak. Nekolicina studenata nije poznavala niti jednu poslovicu. Ovaj je manjak autorica pokušala ispraviti organiziranjem kolegija pod nazivom “Engleske i američke poslovice” na Filozofskom fakultetu

Loránda Eötvösa u Budimpešti, Janusa Pannoniusa (današnje Pečuško sveučilište), i na Visokoj učiteljskoj školi Gyule Illyésa u Szekszárdi (danas ustanove u sastavu Pečuškog sveučilišta), a u okviru kojega je nastala i realizirana koncepcija ove knjige.

Nadalje, autorica navodi važne informacije za čitatelja koje se odnose na pojavljivanje poslovice u bajkama i kratkim pričama, ali upućuje i na vezu između poslovice i bajki. Anna Litovkina pokušava praktičnim savjetima i idejama pomoći onim nastavnicima i znanstvenicima koji pokazuju zanimanje (u prvom redu) za američke poslovice. U uvodnom se dijelu knjige i u izabranoj bibliografiji (str. 105-106) nalaze naslovi važnijih zbornika engleskih poslovice i bajki, kao i stručna literatura vezana za temu.

Drugi i glavni dio knjige (str. 17-92) čine kratke priče "obojane poslovicama." Knjiga sadrži 34 kratke priče, klasične, poznate (*Crvenkapica, Snjeguljica i sedam patuljaka, Pepeljuga, Ivica i Marica* itd.), ali i suvremene, novonastale priče napisane uz pomoć poslovice, a koje autorica toplo preporučuje. Originalnost i zanimljivost ovog djela leži i u činjenici da su autori priča studenti koji su polazili navedene kolegije Anne Litovkine.

Već na prvim stranicama, čitatelj spoznaje i proživljava poruku poslovice koja se nalazi i u zbirci: *Appetite comes with eating*. Priče su isključivo humorističnog i zabavljачkog karaktera. Autori su uspjeli integrirati poslovice u svoje tekstove bez da navedene "intervencije" postanu naporne. Dovrtljivi se prijepisi ne tiču samo bajki, nego i samih poslovice, što uvelike pojačava humoristični učinak. Tako je primjerice u bajci *Snjeguljica i sedam patuljaka* sukladno priči i broju protagonista poznata poslovice *Two's a company, three's a crowd* dobila novi oblik: *Seven's company, but eight's a crowd*. Isticanje poslovice unutar teksta kurzivom pomaže njihovom prepoznavanju. Manje se poznate poslovice mogu pronaći u posljednjem dijelu knjige (str. 93-104), gdje Anna Litovkina abecednim redom navodi 192 poslovice koje se pojavljuju u knjizi, zajedno s kratkim, razumljivim objašnjenjima.

U usporedbi s brojnim prednostima knjige skoro se zanemarivim može smatrati jedna jedina, prema mojem mišljenju "slabija" točka knjige. Naime, iz razloga što knjiga nije pisana za izvorne govornike, nego za učenike koji engleski uče kao strani jezik, može se pretpostaviti da čitatelji ne poznaju većinu poslovice koje se pojavljuju u knjizi. Ako za vrijeme čitanja naiđu na nepoznatu, izmijenjenu poslovicu koja je dio rečenice, za pretpostaviti je da će imati poteškoća prilikom pretraživanja liste poslovice. Kao moguće rješenje, postavlja se numeriranje poslovice u listi. Ti bi se brojevi mogli pojaviti kao gornji indeksi u poslovicama koje se pojavljuju u bajkama, što bi olakšalo traženje izvornog oblika poslovice i pripadajućeg joj objašnjenja.

Prikazana je knjiga zbog razumljivo pisanog jezika u prvom redu namijenjena učenicama koji žele usavršiti svoje znanje engleskog jezika, te studentima. Čitatelj lakše razumije i zapamti poslovice koje su “skrivenne” u tekstovima, te ih kasnije lakše može koristiti kako u govornoj, tako i u pisanoj komunikaciji. Zbirka radova koja je bogata američkim poslovicama i igrama riječi s poslovicama daje važne informacije za obogaćivanje svakodnevne komunikacije i kulturološku podlogu za profesore jezika, lingviste i folkloriste. Važno je napomenuti da je - kao što je i poznati paromiolog Wolfgang Mieder osobno potvrdio ovu činjenicu – ova je zbirka “pionirski” rad, u kojemu stare bajke uz pomoć poslovice dobivaju novo ruho. Iako se na prvoj stranici knjige susrećemo s poslovicom prema kojoj je znatiželja ubojita, *Curiosity killed the cat*, ovaj bismo se put trebali oglasiti o narodne mudrosti i pozabaviti se ovom korisnom i zabavnom zbirkom.